

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКО – САДІВНИЦЬКОМУ ФАКУЛЬТЕТІ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. ГУМБОЛЬДТА (БЕРЛІН)

Малюта С.І., к.т.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет
(0619) 42-21-52

Анотація – Розглянуто особливості організації навчального процесу на сільськогосподарсько – садівничому факультеті університету ім. Гумбольдта (Берлін) при підготовці бакалаврів за напрямом сільськогосподарські науки.

Ключові слова – мета навчання, організація навчання, тривалість навчання, навчальний план.

Постановка проблеми. Увага освітянської галузі останнім часом зосереджена на реалізації принципів Болонської угоди, інтеграції до європейського освітнього простору. В зв'язку з цим визначений орієнтир – відповідність вітчизняної системи вищої освіти вимогам Болонської конвенції. Насамперед проблема полягає у визначенні якості європейської освіти, вивченні основних принципів побудови навчального процесу у провідних європейських вузах.

Аналіз останніх досліджень. Розгляд базових засад організації навчального процесу визначених Законом України про вищу освіту [1], Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України [2] у вітчизняних аграрних закладах вищої освіти свідчить про те, що вони мають суттєві труднощі у реалізації принципів, що існують у провідних європейських вузах, де готують фахівців для сільського господарства. Ці труднощі пов'язані з надмірною централізацією управління академічною та науковою діяльністю навчальних закладів, недостатньою автономією вузів у формуванні навчальних планів та програм, недостатньо гнучкою системою визначення напрямів, спеціальностей та спеціалізацій при підготовці фахівців для сільськогосподарської галузі.

Формування цілей статті (постановка задачі) Таким чином, метою статті є знайомство з особливостями організації навчального процесу у одному з провідних університетів Європи та світу – університеті ім. Гумбольдта (Берлін).

Основна частина. Основою для викладення матеріалу статті є Положення про організацію навчального процесу при підготовці бакалаврів

за напрямом аграрні науки на сільськогосподарсько – садівничому факультеті вказаного університету, яке діє з 2006 року [3].

Відповідно до Положення [3], метою підготовки бакалаврів як першого професіонального ступеня в сільськогосподарській галузі, є підготовка до виробничої діяльності і закладання основ для наступної магістерської підготовки. Після закінчення навчання випускники університету здатні до вирішення екологічних, біологічних, технічних, господарських та соціальних проблем сільського господарства.

Термін навчання для підготовки бакалавра складає три роки (6 семестрів) та закінчується захистом випускної бакалаврської роботи. Навчальний процес в університеті побудований за кредитно – модульною системою. При цьому модулем, як правило, являється одна окрема дисципліна. Річне навантаження студента (за умовою ECTS) складає 60 кредитів і, відповідно, за три роки – 180 кредитів. Один кредит ECTS відповідає 30 академічним годинам, з яких 10 годин – аудиторні заняття, а 20 – самостійна робота. Кожен модуль (дисципліна) завершується екзаменом. Для модулів, які вивчаються на протязі декількох семестрів можливі проміжні екзамени але не частіше, ніж через 3 кредити. Навчальний план підготовки бакалаврів наведений в таблиці.

Навчальний план підготовки бакалаврів

Таблиця 1

Семестр	Вид модуля, кількість годин на тиждень, назва модуля					
1 Зимовий семестр	ОМ, 4 г/т Основи біохімії	ОМ, 4 г/т Основи фізики та метеорології	ОМ, 6 г/т Біологія рослин та екологія		ОМ, 4 г/т Біологія тварин	ОМ, 4 г/т Народне господарство
Кредитів	6	6	9		6	6
2 Літній семестр	ОМ, 4 г/т Сільськогосподарська та садівнича техніка	ОМ, 4 г/т Грунтознавство	ОМ, 4 г/т Аналіз та планування СГ виробництва			УОМ, 6 г/т Математика та прикладна статистика: 1. Економіетрія; 2. Вступ до біометрії; 3. Соціальні дослідження
Кредитів	6	6	6			
3 Зимовий семестр	ОМ, 4 г/т Фітотомедцина	ОМ, 4 г/т Живлення рослин та удобрення	ОМ, 4 г/т Годування тварин виробництво кормів	ОМ, 8 г/т Генетика, селекція тварин та рослин. В т.ч. 4 г/т селекція тварин в 4 семестрі	ОМ, 6 г/т Землеробство, рослинництво, луківництво, виробн. кормів	
Кредитів	6	6	6		9	9
4 Літній	ОМ, 6 г/т Аграрний	ОМ, 6 г/т Аграрна політика			ОМ, 4 г/т Навколишнє	6 г/т Міждисци-

семестр	маркетинг та менеджмент	та сільськогосподарський простір		середовище та економія ресурсів	плінарний курсовий проект
---------	-------------------------	----------------------------------	--	---------------------------------	---------------------------

Продовження таблиці 1

Кредитів	9		9		12	6	
5 Зимовий семестр	ОМ, 4 г/т Утримання тварин	МзВ 4 г/т	МзВ 4 г/т				
Кредитів	6	6	6				9
6 Літній семестр	МзВ 4 г/т	МзВ 4 г/т	МзВ 4 г/т	8 г/т Бакалаврська випускна робота			Всього 180 кредитів
Кредитів	6	6	6	12			

ОМ – обов'язковий модуль;

УОМ – умовно обов'язковий модуль;

МзВ – модуль за вибором.

Як видно з таблиці, до навчального плану входять 17 обов'язкових модулів (120 кредитів), один умовно обов'язків модуль, де студент може самостійно вибрати один з трьох запропонованих розділів (9 кредитів) та п'ять модулів за вибором студента із переліку з 74 дисциплін (30 кредитів). Крім того, навчальний план передбачає виконання одного міждисциплінарного проекту (9 кредитів) та випускної бакалаврської роботи (12 кредитів).

Всередині кожного модуля можливі різноманітні форми організації навчання та їх комбінації: лекції, практичні заняття, навчальна практика, семінари, екскурсії, колоквиуми, проекти та групові роботи. В кожному конкретному випадку це визначає кафедра, на якій викладається дана дисципліна.

Оцінювання знань студентів відбувається тільки на екзаменах за п'ятибальною шкалою і наступною схемою:

1. дуже добре – видатні досягнення;
2. добре – значні успіхи у вивченні дисципліни;
3. задовільно – успіхи, що відповідають середнім досягненням;
4. достатньо – незначні успіхи але достатні для позитивної оцінки;
5. незадовільно.

Для англomовних студентів використовуються оцінки:

- 1 – very good;
- 2 – good;
- 3 – satisfactory;
- 4 – sufficient;
- 5 – fail.

Слід зауважити, що оцінювання знань студентів в кредитах ECTS здійснюється тільки по закінченню навчального закладу, або певного періоду

навчання і тільки для окремих категорій студентів (студентів – іноземців, що повертаються на батьківщину або студентів, які побажали перервати навчання в даному університеті та продовжити його в іншій країні європейського союзу).

Однією з умов успішного завершення навчання є виробнича практика. Термін практики складає щонайменше шість місяців. Окремого часу в навчальному плані на виробничу практику не передбачено, тому майбутнім студентам рекомендується всю практику або її частину пройти ще до початку навчання.

Висновки. Таким чином, аналіз навчального плану підготовки бакалаврів за напрямом аграрні науки на сільськогосподарсько – садівничому факультеті університету ім. Гумбольдта (Берлін) дозволяє зробити такі висновки:

1. Термін підготовки бакалавра за вказаною спеціальністю складає тільки три роки;
2. Кількість кредитів, які отримують студенти протягом року, як і у всіх країнах членах Булонської угоди складає 60 і, відповідно за три роки навчання - 180;
3. В порівнянні з навчальними планами в вітчизняних аграрних вузах кількість обов'язкових дисциплін складає тільки 17, при цьому 5 дисциплін вибираються студентами вільно із списку в 74 найменування;
4. За весь термін навчання студенти виконують тільки один міждисциплінарний курсовий проект;
5. В навчальному плані, в порівнянні з вітчизняними, відсутні дисципліни гуманітарного циклу, зовсім не передбачено часу на проходження практики.

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту» №2984 – III від 17.01.2002.
2. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України (Наказ МОН №161 від 02.06.1993 р.).
3. Studienordnung für den Bachelorstudiengang Agrarwissenschaften. Humboldt Universität zu Berlin, № 5, 2006.

Summary

Peculiarities of organization in horticulture and farming department at Humboldt – Universitet zu Berlin in training Bachelors, specialization agrociences are reviewed.